

Meer-Zicht

29e jaargang nr.4 juli-augustus 2025

Blad van de Protestantse Gemeente Amsterdam - Watergraafsmeer

EEN HELE FIJNE ZOMER VAKANTIE

**“Hij zal je beschermen met
zijn vleugels, onder zijn
wieken vind je een toevlucht,
zijn trouw is een veilig
schild.”**

Psalm 91:4

Christus, onze Zon en Schild,
bron van zegen die zo mild,
Uw Licht over ons laat stralen.

Christus, zo veilig als het Licht,
De Zon en Schild in 't leven
Christus, Heilig lam van God
voor onze zonden gegeven.

Pinkst

Christus, heeft ons vrijgekocht
wil genadig ons vergeven.
Christus, heeft ons opgezocht
zodat wij eeuwig mogen leven.

Uw Zon van Uw gerechtigheid,
zend over ons Uw warme gloed
Christus, U bent geprezen.

Petra Groeneveld

Afzender: Kerk "de Bron"

Protestantse Gemeente Amsterdam - Watergraafsmeer

Hugo de Vrieslaan 2 1097 ED Amsterdam

Inhoud dit nummer

- 3 Info over kerk "de Bron"
- 4 **Veilige gemeente**
- 5 Inschrijfformulier: Protestantse Kerk in Nederland
- 6 van de Kerkenraad
- 8 Ds.Rene Visser+ Gerbrand Molenaar
- 10 Opening van de tentoonstelling
- 15 Bericht vanuit de Diaconie
- 16 2 korte verhalen (troost) en 2x gered
- 17 Rooster Kerkdiensten
- 18 Een uniek aanbod (cursus theologie)
- 19 Give en Get
- 20 Hein Heijnen (Onverwacht bezoek)
- 22 Brood en Vis
- 23 De blik van Dick (42)
- 25 Concert agenda Muziek in de Bron zomerconcerten - Engelse Kerk Begijnhof 12 oktober 2025 (zie info)
- 27 Terug naar de Bron 14: de wrange vreugden der wetenschappelijke tekstkritiek
- 33 Onze zieken gemeenteleden

Jaarthema 2025-2026 nodigt uit tot verwondering

Startzondag 7 September 2025

Het eerst volgende nummer zal verschijnen vrijdag 5 sept 2025
Kopij voor dit nummer dient U in te leveren op zaterdag 30 aug 2025

[email: meerzicht@kerkdebron.org](mailto:meerzicht@kerkdebron.org)

Protestantse Gemeente Amsterdam Watergraafsmeer

Adres Kerk De Bron
Hugo de Vrieslaan 2
1097 ED Amsterdam
Tel. 020 – 665 55 32

Onze diensten zijn live te volgen op
Kerkdienstgemist.nl

Onze Bankrelatie:

Predikanten:

Ds. Gerbrand Molenaar

Gemeente predikant

tel. 06 13831450

molenaargt@gmail.com

dominee@kerkdebron.org

Ds. René Visser

Buurtdominee

tel. 06 53489239

hnrvisser@gmail.com

buurtdominee@kerkdebron.org

Ds. Margrietha Reinders

**kerngemeente
Betondorp Bloeit**

tel. 06 10421819

Jeugdwerker:

Dominique Massyn

massyndominique55@gmail.com

Kerkenraad

Contact opnemen met de scriba,
kerkenraad@kerkdebron.org

De Diaconie

diaconie@kerkdebron.org

Beheerder Chris van der Veer

beheerder@kerkdebron.org

tel. 0625055481

Protestantse Gemeente

Amsterdam-Watergraafsmeer

IBAN NL78INGB00004612 09

Diaconie Protestantse Gemeente

Amsterdam-Watergraafsmeer

IBAN NL10INGB0004622084

Stichting Betondorp Bloeit

IBAN NL39 trio 0320258513 t.g.v.

Betondorp Bloeit

Meer-Zicht

Is het blad van de

**Protestantse Gemeente
Amsterdam-Watergraafsmeer.**

Het is een platform voor berichten,
meningen en achtergronden.

Meer-Zicht wordt verzonden aan
gemeenteleden

De redactie behoudt zich het recht
voor ingezonden artikelen te
wijzigen, in te korten of in het
geheel niet te plaatsen.

Redactie: Wim Knabe

Kopij: meerzicht@kerkdebron.org

Meerzicht

Wordt in digitale vorm gepubliceerd op

www.kerkdebron.org

Ledenadministratie

Ans van Raalte-Deschan

ledenadministratie@kerkdebron.org

Veilige gemeente

Kerk “de Bron” wil graag een veilige plek zijn voor iedereen die er binnenstapt, en betrokken is, er werkt, of een beroep doet op het pastoraat.

Als kerkenraad zijn wij de afgelopen tijd bezig geweest met dit thema. Hiervoor hebben we een gedragscode opgesteld, gaan we VOG's aanvragen en hebben en hebben we vertrouwenspersonen aangesteld.

Gedragscode

Helaas zijn grensoverschrijdend gedrag, discriminatie en (seksueel) misbruik ook in kerken actuele thema's. Als kerk “de Bron” willen we ons daarvan distantieëren, en doen er alles aan in ons beleid en onze organisatie om een veilige plek te bieden aan iedereen die op een of andere manier betrokken is bij de kerk. Dit is in lijn met het beleid van de Protestantse Kerk Nederland, waar “de Bron” deel van uitmaakt. We hebben daarom een gedragscode opgesteld, die geldt voor alle vrijwilligers binnen de kerk.

Deze gedragscode kunt u nalezen op de website van onze kerk (onder het kopje “contact”).

Aanstellingsbeleid vrijwilligers en VOG

Voordat iemand als vrijwilliger binnen de kerk kan werken met kwetsbare mensen, zorgen we dat we diegene kennen. We bespreken vooraf met hem of haar wat onze gedragscode is, wat we van elkaar (kunnen) verwachten. We vragen naar de drijfveren en voeren een gesprek over de kwetsbaarheid van werk in de kerk. Ook vragen we voor vrijwilligers een VOG (verklaring omtrent gedrag) aan. Vanaf 1 juli is dit een verplichting die vanuit de PKN (Protestantse Kerk Nederland) gesteld wordt.

Vertrouwenspersonen

Mocht u desalniettemin in onze kerk te maken krijgen met ongewenst gedrag, dan kunt u zich wenden tot onze twee vertrouwenspersonen. Bij hen kunt u uw verhaal kwijt en kunnen u verder helpen.

Lenny van den Brink | Vertrouwenspersoon (beschikbaar vanaf 1 sept 2025)
info@lennyvandenbrink.nl of 06-2141 9607

Pieter Verstoep | Vertrouwenspersoon
pieter.verstoep@gmail.com of 06-57030468

Inschrijfformulier: Protestantse Kerk in Nederland

Protestantse Gemeente Watergraafsmeer 'De Bron'

Achternaam:	
Voornamen:	
Roepnaam:	
Geboortedatum:	
Geboorteplaats/land:	
Adres:	
Postcode:	
Plaats:	
Tel.nr.	
Mob.nr:	
e-mail adres:	
Burgerlijke staat:	
gehuwd / naam echtgenoot	
ongetrouwd	
partnerschap / naam partner	
huwelijks- partnerschaps datum/ plaats	
kerkelijke gegevens:	
gezindte:	
gedoopt: datum, plaats en kerk	
belijdenis: datum en plaats	
kerkelijk huwelijk: datum en plaats	

Bericht vanuit de Kerkenraad

De zomer is voor veel mensen een moment om even afstand te nemen. Soms letterlijk, door te reizen, soms meer figuurlijk, door even weer terug te kijken op het afgelopen seizoen. In de kerk doen we dat ook. Door te reizen kunnen we ook geïnspireerd terugkomen, bijvoorbeeld door ontmoetingen onderweg, door wat we elders in Nederland of daarbuiten hebben gezien, door andere kerken te bezoeken, te horen wat elders speelt.

Voor de kerkenraad is de zomer ook zo'n moment. Dit jaar in het bijzonder, omdat we Bert Bakker in de hand hebben genomen, om met ons, en in het najaar ook met de kerkleden en alle betrokkenen bij De Bron vooruit te kijken. Het is geen geheim dat we als gemeente voor een aantal grote uitdagingen staan, met name de financieel. Niet onverwachts: het monumentale kerkgebouw is groot en het onderhoud wordt steeds duurder (door gestegen loonkosten en materiaalkosten), zeker in verhouding tot de grootte van onze gemeente. We hebben bewust twee predikanten beroepen, in plaats van één parttime. We wilden een stap naar voren doen. We geloven in Gods toekomst, én we geloven in de uniciteit van een kerkelijke gemeenschap, de waarde ervan in de wereld van vandaag.

Het moment is echter nu wel daar om weer een stap vooruit te zetten. Hoe gaan we verder, hoe kunnen we omgaan met de financiële uitdagingen? Toen we dit in februari voorlegden aan de gemeente, hebben wij, als kerkenraad, hierop veel hartverwarmende reacties gehad: van suggesties voor bezuinigingen en het manieren om de inkomsten te verhogen, tot mensen die lid werden en grote sommen geld hebben overgemaakt. Hartverwarmend.

Als kerkenraad hebben we een aantal intensieve sessies achter de rug over de huidige situatie. We hebben met elkaar gezien hoe de afgelopen jaren op allerlei manieren uitdagend waren, maar we hebben ook geconstateerd dat God ook zegen heeft gegeven. We zijn eigenlijk best goed uit de Corona periode gekomen. We hebben veel nieuwe contacten in de buurt. Er wordt in de kerk naar elkaar omgezien. We zijn een bijzondere gemeenschap in de Watergraafsmere. De tieners hebben mooie onderlinge contacten, onder de enthousiaste leiding van Dominique. En ook hebben we in de loop van de afgelopen jaren hebben we vele nieuwe mensen mogen begroeten, waarvan sommige zich ook echt hebben aangesloten bij de gemeente, en zich zelfs inzetten. Van deze nieuwe leden en betrokkenen waren Sjane Ebbers, Ivana Kurelja en Noud Paanakker waren op afgelopen kerkenraadsvergadering er zelfs bij, en tasten af of het lid worden van de kerkenraad bij hen past. Hun frisse blik en enthousiasme is enorm verrijkend, kunnen we wel zeggen. Zo hopen we gemeente te zijn en blijven in de stad, een contrastgemeenschap in een wereld waarin schreeuwers het voor het zeggen hebben. Een gemeenschap waar Jezus centraal staat, Zijn ontmaskerende aanwezigheid ons in gang zet. Wij hopen dat met De Bron er een plaats van rust is in de Watergraafsmere, een plaats van zorg voor, over en met elkaar.

Daarom ook is het nemen van goede besluiten, die deze gemeenschap duurzaam en weerbaar maakt, niet gemakkelijk. Alle maatregelen die we kunnen nemen, hebben consequenties voor het kerk-zijn, impact op onze missie. Het is daarom dat we Bert Bakker in de hand hebben genomen. Dit moet geen gesprek zijn dat de kerkenraad alleen voert, maar dit is een moment om met de hele Kerk. Bert Bakker Hij is iemand die al veel kerken geholpen heeft in tijden dat het erop aan kwam, en heeft een methode ontwikkeld om met elkaar het gesprek aan te gaan. Op de kerkenraad van 7 juli a.s. zal hij een verkennend gesprek voeren met de kerkenraad.

Daarna volgt na de zomer een tweetal gesprekken met heel de gemeente. Waar we dan

uitkomen, weten we nog niet. Maar als kerkenraad zien we er wel naar uit om dit gesprek te voeren. Hoe zien wij onze roeping? En hoe kunnen we daar – op een haalbare manier – vorm aan geven? Doet u mee?

Alle goeds en veel zegen in de zomer,
Namens de kerkenraad
Hans Teerds

Bericht van de buurtdominee: De wind steekt op!

Zelfs de NOS en AT5 beginnen erover te berichten. Steeds meer jongeren komen tot geloof. Onderzoek van God in Nederland wijst uit dat Gen Z (jongeren geboren tussen 1997 en 2012) geloviger zijn dan de generaties voor hen, en dat is iets unieks! Zoals de Geest met Pinksteren sprak in allerlei talen, spreekt Hij ook nu in de taal van jongeren – via TikTok, YouTube of gesprekken op school. God roept ook deze generatie.

Dat zien we ook in de Bron. Onze tieners delen hun geloof met een openheid die me verrast. En buiten de tieners om sluiten jonge mensen zich aan: ze volgen Alpha, komen langs bij een maaltijd en stellen vragen over geloof. Dit seizoen waren er weer twee Alpha-groepen, en met Pinksteren vierden we het hoogtepunt: de doop van Aimee, nu voluit onderdeel van het lichaam van Christus in de Watergraafsmeer.

Maar juist nu jongeren geraakt worden, hebben we alle generaties nodig. God is een God van generaties. Jongeren hebben geestelijke vaders en moeders nodig – mensen die hen liefdevol begeleiden en zegenen met wijsheid. We zien dat heel de Bijbel door. David deed al grote dingen op jonge leeftijd, zo versloeg hij Goliath toen hij een jaar of zeventien was. Maar daarvoor was hij eerst gezalfd door de profeet Samuël die toen al een heel stuk ouder was. En Samuël was op zijn beurt weer onderwezen door Eli.

Juist als je veel hebt ontvangen in je leven, heb je ook veel te geven. Jouw levenservaring, jouw geloofsweg, jouw hart – ze zijn nodig in deze tijd! En tegelijkertijd brengen jongeren nieuwe energie, vragen en geloof. Ik denk er vaak over na hoe we als De Bron kunnen groeien als kerk van álle generaties. Heb jij daar ideeën over? Laat het weten!

En we doen dit niet

alleen. Met Pinksteren ontvingen we een enthousiaste groep uit Dirksland, die hun steun aanboden met liefde en aandacht – en die graag terug willen komen. Ook een groep uit Voorthuizen kwam recent langs. Zo merken we: het lichaam van Christus is groter dan de Watergraafsmeer alleen en we zijn met elkaar verbonden!

We zijn dankbaar hoe de wind waait. Laten we blijven bidden dat de Geest blijft bewegen. Hieronder nog een paar praktische punten en dank- en bidpunten. En als je ergens in mee wil doen, van harte welkom!

Nieuwe Alpha-cursus in september

In september start weer een nieuwe Alpha. Een plek om samen te eten, te praten en te ontdekken wat geloven in Jezus betekent. Iedereen is welkom – gelovig, zoekend of nieuwsgierig. Alpha is een veilige plek om vragen te stellen en nieuwe stappen te zetten.

Wil je meedoen of iemand uitnodigen? Mail naar buurtdominee@kerkdebron.org.

Maaltijden & maandagavond

Elke maandagavond is de Give & Getkast open en sinds een aantal weken zijn we gestart met samen eten. Een hele waardevolle toevoeging, waardoor er hele mooie gesprekken ontstaan op de maandagavond. Wil je meehelpen met koken of serveren? Meld je aan

Plannen voor de zomer en daarna

In de zomer is het wat rustiger, maar we blijven plannen maken voor het nieuwe seizoen. We zoeken mensen die willen meedenken, helpen of gewoon eens willen praten over hoe we als kerk van betekenis kunnen zijn – voor jong én oud. Misschien organiseren we nog een korte zomercursus, maar daar stellen we u via het weekbericht van op de hoogte.

Gebedspunten

Om voor te danken:

De doop van Aimee en nieuwe betrokkenheid bij de Bron.
Jongeren die tot geloof komen, in Nederland en daarbuiten.
Hulp en bemoediging vanuit andere gemeenten.

Om voor te bidden:

Groei als gemeente van alle generaties.
Goede ideeën voor het nieuwe seizoen.
Meer vrijwilligers voor de maandagavond en Alpha.

Buurtdominee Rene Visser

Ik bid dat uw liefde steeds meer aan inzicht en fijnzinnigheid wint, zodat u kunt onderscheiden waar het op aankomt. – Filippenzen 1,9-10

Danken en bidden

Afgelopen seizoen hebben we weer vele mooie gesprekken gevoerd tijdens de woensdagochtenden van de Bijbelkring. Gesprekken n.a.v. Psalmen die we lazen en een aantal gelijkenissen uit het Evangelie. We lazen ook uit het boek Job, en de laatste drie keer hebben we uit de brief van Paulus aan de Filippenzen gelezen. Een brief die Paulus schreef vanuit de gevangenis. Maar hoe groot de afstand ook is tussen hem en die kerk in Filippi, in zijn woorden klinkt een enorme nabijheid en verbondenheid door. 'Ik dank mijn God altijd wanneer ik aan u denk, telkens wanneer ik voor u allen *bid*. Dat doe ik vol vreugde.' Danken en bidden zijn voor Paulus de manier om zich ondanks alles intens verbonden te voelen met zijn vrienden in Filippi. En het geeft hem veel vreugde.

Werkt dat vandaag de dag niet precies zo, dat dankbaarheid vreugde geeft? De kerk is een plek waar we deze dankbaarheid oefenen. We danken voor ons leven, voor elkaars leven, voor ontmoeting, gesprek, voor samen zingen, samen bidden, voor warmte en verbondenheid. Het lijkt soms zo normaal, maar hoe wezenlijk is het om die 'normale' dingen in dankbaarheid te blijven noemen. En het resultaat is: je wordt er blij van. Dat geldt eigenlijk voor het hele leven: elke dag bewust stilstaan bij wat goed is, danken voor het mooie, al is het nog zo klein. Danken geeft vreugde.

Paulus bidt ook. 'Ik bid dat uw liefde steeds meer aan inzicht en fijnzinnigheid wint, zodat u kunt onderscheiden waar het op aankomt.' Een prachtig, ontroerend gebed voor een kerk in verwarring die het vaak niet goed weet. Ik denk ook aan De Bron. Als wij iets nodig hebben, is het wel onderscheidingsvermogen. Aanvoelen waar het op aankomt, inzicht in wat deze tijd van ons vraagt als christen en als kerk, en daar eerlijk en duidelijk over zijn naar elkaar.

Ik hoor er ook een vraag in, een verlangen naar een groter en dieper bewustzijn, waardoor je meer gaat zien en meer gaat voelen. Liefde die wint aan inzicht en fijngevoeligheid. Dat wil zeggen dat je hart groter wordt. Dat we elkaar en ook onszelf steeds beter gaan zien in wie we zijn en in wat we nodig hebben. Dat we niet terugschrikken voor wat we tegenkomen. Dat we een veilige ruimte zijn, ruim genoeg voor ieder die zich meldt. Uiteindelijk gaat het erom dat we meer en meer afgestemd raken op het grote hart van God.

Onderscheiden waar het op aankomt. Je zou dat levenskunst kunnen noemen. Steeds weer de dingen in het juiste perspectief kunnen zien. Onze valkuil is vaak dat we de verkeerde dingen (te) groot maken en voorbij zien aan wat er werkelijk toe doet. Ga eens na waar je van wakker ligt: is dat werkelijk groot of heb je het in je hoofd groot gemaakt? En wat werkelijk groot is – Gods grote hart waarin jij helemaal bent opgenomen, een oceaan van liefde – kun je dat werkelijk groot laten zijn?

Gerbrand Molenaar

Opening van de tentoonstelling 'Dienstweigeraars en deserteurs in Hitlers Derde Rijk'. kerk 'de Bron', Amsterdam, 2-5-25 door Leo van Bergen

Geachte dames en heren,

Uit de tijd dat ik achttien werd, tweede helft van de jaren zeventig, herinner ik me nog goed de soms felle discussies over wel of niet dienstweigeren, en zo ja: hoe dan. Werd er gebruik gemaakt van de wet gewetensbezwaarden, of moest er principiëler worden opgetreden tegen het militair systeem desnoods ten koste van gevangenisstraf. Dat ging er soms fel aan toe. Een van de grote makken van links – althans: van delen van links – is nu eenmaal dat daar, net als bij sommige delen van het zich protestant noemende Nederland, 'het beste' altijd 'het goede' als vijand beschouwt, en het nog harder bestrijdt dan degenen die 'het foute' omarmen, dan degenen die het in het gehéél niet met haar eens zijn. Zelf keek ik het allemaal van een afstandje aan. Ten eerste was ik geboren in het katholieke zuiden en dus meer van het 'goede discussie en daarna gezellig samen de kroeg in'. Belangrijker echter was dat ik was geboren in 1959 en dus net als al mijn jaargenoten was vrijgesteld van militaire dienst. Zelfs een keuring kon er niet van af.

Het belangrijkste toenmalige discussiepunt was: wat is 'weigeren'? Het is een vraag die zo oud als militaire dienst zelf, maar laten we niet tot de Trojaanse Oorlog teruggaan. In de Eerste Wereldoorlog – de oorlog die tot de oprichting van het Berlijnse Anti-Kriegsmuseum aanleiding gaf die aan de oorsprong van deze tentoonstelling staat – weigerden alle Britse Quakers militaire dienst, maar sommigen van hen kozen er wel voor toch naar de loopgraven van België en Frankrijk te vertrekken. Zij wilden als arts of verpleger van de zogenaamde Friends Ambulances gewonde soldaten bij gaan staan. Anderen vonden dit echter niet kunnen. Zij zeiden dat ook op die manier het militarisme en daarmee de oorlog werden gesteund. Een échte dienstweigeraar deed dat in hun ogen niet, de ogen van, om het in de taal van het Anti-Kriegsmuseum te zeggen, de Prinzipienreiter: een woord dat beter met 'dogmatici' dan met 'principiëlen' kan worden vertaald. Ik betwijfel of in de ogen van deze Prinzipienreiter de Duitse Wehrmachtsoldaten die in deze tentoonstelling worden belicht, 'dienstweigeraar' zouden mogen worden genoemd.

sommigen van hen kozen er wel voor toch naar de loopgraven van België en Frankrijk te vertrekken. Zij wilden als arts of verpleger van de zogenaamde Friends Ambulances gewonde soldaten bij gaan staan. Anderen vonden dit echter niet kunnen. Zij zeiden dat ook op die manier het militarisme en daarmee de oorlog werden gesteund. Een échte dienstweigeraar deed dat in hun ogen niet, de ogen van, om het in de taal van het Anti-Kriegsmuseum te zeggen, de Prinzipienreiter: een woord dat beter met 'dogmatici' dan met 'principiëlen' kan worden vertaald. Ik betwijfel of in de ogen van deze Prinzipienreiter de Duitse Wehrmachtsoldaten die in deze tentoonstelling worden belicht, 'dienstweigeraar' zouden mogen worden Na de Tweede Wereldoorlog tot zijn dood in 1970 op 98-jarige leeftijd werd hij het

verweerde maar nog steeds zeer vitale gezicht van de genoemd. [Campaign for Nuclear Disarmament](#). Ten tijde van de Tweede Wereldoorlog echter had hij tijdelijk zijn principes geparkeerd. Het bestrijden van het nazisme, van raciaal superioriteitsdenken – een denken dat hemzelf overigens ook niet bepaald vreemd was geweest –, had in zijn ogen voorrang op zijn pacifistische overtuiging. Daarvoor was, hoe triest op zich ook, op dat moment militair geweld nu eenmaal onontbeerlijk.

Russell was de enige niet. Ook de oprichter van het Anti-Kriegsmuseum bewandelde een dergelijk pad. Ernst Friedrich, dienstweigeraar in de oorlog van 1914-1918 en vanwege die actie opgesloten in een psychiatrische kliniek, nam na de Machtsübernahme in 1933 de wijk. Zijn *Krieg dem Kriege* uit 1924, waarvan de vele gruwelijke oorlogsfoto's de basis van zijn museum vormden, ging in groten getale in vlammen op. Friedrich kwam uiteindelijk in Frankrijk terecht, werd daar lid van het verzet en vocht tegen zijn voormalige landgenoten ten tijde van de geallieerde opmars in 1944. Al is onduidelijk of hij ook echt de wapenen heeft opgepakt, laat staan gebruikt, ook voor hem was het militair verslaan van Hitlers Derde Rijk even van een hogere orde dan zijn antimilitaristische, geweldloze overtuiging.

Context bepaalt dus mede hoe weigeraars naar de wereld kijken, maar zij bepaalt ook deels hoe de wereld naar weigeraars kijkt. Om Nederland als voorbeeld te nemen. De dienstweigeraars in de jaren twintig van de vorige eeuw, met Herman Groenendaal als bekendste naam, werden ten eerste heel vreemd en ten tweede met de nek aangekeken. Maar tezamen met de beelden van en verhalen over de loopgraafoorlog van 1914-1918 zorgden zij ook voor een verandering in denken, een verandering waarin het woord 'geweten' een grote rol speelde en die als voornaamste gevolg had dat in 1923 de zeer principiële pacifisten, degenen die echt iedere vorm van geweld afwezen, van dienst werden vrijgesteld. Al bleef dat concrete gevolg bestaan, van de bijbehorende verandering van geest was na de Tweede Wereldoorlog weinig meer over. Degenen die weigerden naar de Oost te vertrekken om Indië weer bij Nederland te krijgen, wachtte de cel en slechts een enkeling sprak daar schande van. Nu echter zijn juist velen van mening dat zij, en niet degenen die wél zijn gegaan, destijds aan de goede kant van de geschiedenis stonden. Dit vanwege het koloniale doel van de strijd én vanwege het structurele, alle oorlogsregels schendende geweld dat door de Nederlandse krijgsmacht in de jaren 1946-1949 in haar voormalige gordel van smaragd is uitgeoefend. Gezien bepaalde hedendaagse ontwikkelingen is het overigens allesbehalve denkbeeldig als over een tijd dit sentiment weer zal zijn gekanteld.

Context speelt ook een grote rol bij nog enkele andere zaken die in deze tentoonstelling aan de orde komen. Terecht wordt in het persbericht erover gezegd dat het aantal geëxecuteerde deserteurs en weigeraars bij landen als Groot-Brittannië en Amerika, bij de Westerse geallieerden, volkomen in het niet viel bij dat van Duitsland; een aantal dat niet exact bekend is maar met zekerheid in de

tienduizenden loopt. Echter, deze verhouding ligt al behoorlijk anders als we naar de geallieerden als geheel kijken en daarmee het aantal geëxecuteerde Sovjet-deserteurs en -weigeraars erbij betrekken. En dit is niet de enige kanttekening die bij deze cijfers kan worden gemaakt. In de oorlog van 1914-1918 lag die verhouding namelijk precies andersom. In die oorlog waren het de Westerse geallieerden – Frankrijk, Groot-Brittannië en toentertijd ook Italië – die veruit de meesten bij zonsopgang ten voorbeeld stelden aan de overige troepen. Sterker: ondanks dat het vergeleken met Duitsland slechts over een minuscuul leger beschikte en ondanks dat het al na een jaar stopte met executies vanwege militaire overtredingen, heeft zelfs België meer soldaten voor een vuurpeloton gezet dan Duitsland gedurende de gehele oorlog. Het verschil tussen de twee oorlogen is duidelijk: in Duitsland werd in 1939-1945 uit ideologische overwegingen geen enkele vorm van zwakte, want zo werden desertie en dienstweigering gezien, getolereerd.

Dit brengt ons bij het wellicht belangrijkste item in de discussie over weigering en/of desertie. Niets scheidt de geesten zozeer als de vraag of een dergelijke actie inderdaad een teken is van zwakte, lafheid, labbekakkerigheid, of dat het juist een teken van moed is, een teken van staan voor je principes ongeacht de consequenties? In 1917 werd de in 1899 geboren Duitse schrijver Erich Kästner, wiens boeken in 1933 op de brandstapel belandden, voor militaire dienst opgeroepen. Al tijdens zijn bikkelharde, Full Metal Jacket-achtige opleiding tot artillerist, waarover hij het gedicht Sergeant Waurich schreef, ontwikkelde hij een levenslang voortdurende, antimilitaristische overtuiging en de daarbij horende overtuiging dat ‘nee’ het belangrijkste woord in de taal is en het uitspreken ervan een teken van moed. In 1927 schreef hij dit op in het gedicht: ‘Ken je het land waar kanonnen bloeien?’ met daarin de regels: ‘Daar wordt men niet als burger geboren en heeft hij succes die de bek gesloten houdt.’

De woorden van Kästner zijn woorden die heden ten dage weer zeer actueel zijn, maar dat was niet altijd zo; althans niet in de huidige mate. Als ik niet was vrijgesteld, was ik in 1977 opgeroepen. Het was in het Nederland van die tijd, de jaren zeventig en tachtig, hooguit een teken van moed als iemand niet alleen ‘nee’ zei tegen de dienstplicht, maar ook tegen de vervangende dienst. Voor een beroep op de wet gewetensbezwaarden was moed niet echt een vereiste. Het was bijna moeilijker een beroep op die wet níet, dan wél ingewilligd te krijgen. Dit betekende dat naast moed, zelfs overtuiging geen vereiste was. Ik herinner me nog goed dat ik midden jaren tachtig voor een studiegenoot zijn bezwaarschrift heb geschreven. Zelf vond hij dat lastig omdat hij niet echt bezwaren had behalve dan ‘gewoon geen zin in’. Het verzoek werd ingewilligd en omdat hij mij kende was zijn poging om bij

het toenmalige Pax Christi aan de slag te gaan, succesvol.

Dat lag in andere tijden wel anders. Zowel moed als overtuiging was wel degelijk een vereiste, in – om er maar een paar te noemen – alle oorlogvoerende landen in 1914-1918 of 1939-1945, in het Nederland van 1946-1949, in de Verenigde Staten en het Vietnam van 1965-1975, of het Rusland, Israël of Oekraïne van nu. Wijze en tijdstip van weigering, reeds vooraf of ten tijde van de dienst zelf, maakte en maakt daarbij niet uit.

In de discussie over weigering moet dus plaats en tijd in het oog worden gehouden en, belangrijker nog, dat die plaats en tijd voortdurend aan verandering onderhevig zijn. Het is precies die veranderende context die deze tentoonstelling en de erin aan bod komende Duitse dienstweigeraars en soldaten die de verschrikkingen aan met name het Oostfront niet meer met hun geweten in overeenstemming konden brengen, heel mooi laat zien – al is het dan impliciet omdat je naast, achter en voor de beelden en teksten moet kijken over de gruwelen in 1939-1945. Maar wie dat doet, ziet dat door de context waarin wij denken en handelen oude vormen en gedachten kunnen sterven, om maar eens een klassieker te citeren; en dat de ideeën en daden van individuen dat sterven kunnen bespoedigen.

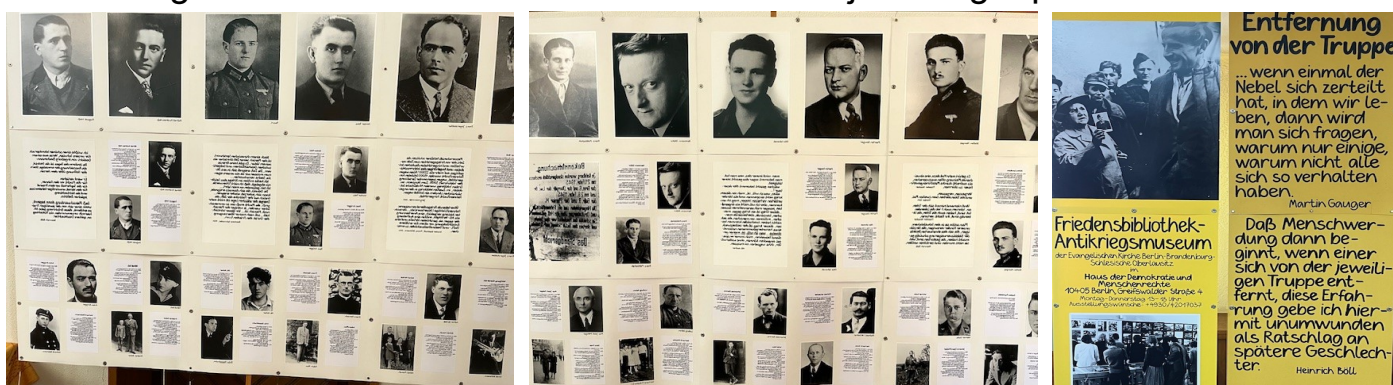
Wie waren de soldaten aan wie in deze tentoonstelling aandacht wordt geschonken? Zij maakten deel uit van de Duitse Wehrmacht. Die krijgsmacht heeft na de oorlog decennialang het beeld in stand weten te houden dat het een moreel hoogstaande, volgens Geneefse en Haagse oorlogsregels handelende geweldsorganisatie was, zoals Israël op dit moment ook volhoudt het moreel meest hoogstaande leger ter wereld te hebben, ondanks alle bewijzen van het tegendeel (tenzij natuurlijk het kan bewijzen dat alle andere legers moreel nog laakbaarder handelen, maar dat lijkt me een onmogelijke klus). In weerwil van publicaties als *Keine Kameraden* uit 1978, slaagde de West-Duitse krijgsmacht, of beter: de West-Duitse maatschappij als geheel, erin om alle misstanden op het conto van de SS en andere nazi-organen te schrijven. In de DDR was dit uiteraard anders. Daar werd het Sovjetleger als moreel hoogstaand gezien, ondanks, om maar iets te noemen, de vele duizenden verkrachtingen waaraan het zich bij haar opmars naar Berlijn schuldig had gemaakt. Maar uiteindelijk schoten – *excusez le mot* – boeken als *Erobern und Vernichten*, maar zeer zeker ook de tentoonstelling *Vernichtungskrieg. Verbrechen der Wehrmacht* 1941 bis 1944 dit beeld aan diggelen.

De soldaten die in deze tentoonstelling centraal staan, degenen dus die niet meteen weigerden, de spijtoptanten, kunnen deels uit Christopher Brownings *Ordinary Men* zijn weggelopen. Volkomen normale mannen, sommigen eerder jongens, die een militair vreemde,

uniform aantrokken en daardoor in een hen naar alle waarschijnlijkheid volkomen, en in ieder geval extreem gewelddadige wereld terechtwamen. Ik weet niet of zij aanvankelijk met enthousiasme, met een soort desinteresse omdat iedereen nu eenmaal moest, of ook toen al behoorlijk contre coeur in krijgsdienst traden, maar ze deden het hoe dan ook wel. Als het contre coeur was, zal daarbij de volkomen gerechtvaardigde angst voor fikse repercussies zonder twijfel een rol hebben gespeeld. Als het met enthousiasme gebeurde blijft het altijd de vraag of persoonlijk karakter en ideologie of sociale druk daarbij om voorrang streden. Maar wat het ook was: na een tijd pasten zij niet meer in het algemene patroon dat Browning schetste: een patroon van normale mensen die, als lid van de zogenaamde Einsatzgruppen van de Sicherheitsdienst, of als onderdeel van de die Einsatzgruppen faciliterende of daadwerkelijk ondersteunende Wehrmacht, gewend raken aan oorlog, aan dood, aan destructie en aan het door collega's of door henzelf toegepaste geweld. Daardoor gingen zij, eerst wellicht aarzelend, maar later volop en zonder bedenkingen deelnemen aan de grootschalige moordpartijen, aan de executies van onschuldige burgers, en dan met name joden. Het beeld van gewenning dat bijvoorbeeld in een serie als *Unsere Mütter, unsere Väter* zo overtuigend is geschetst.

In die serie kwam echter ook het tegenovergestelde voorbeeld voor. Het voorbeeld van iemand die aanvankelijk met volle overtuiging het geweer oppakte ter verdediging van de eer en de glorie van het Duitse vaderland, maar na een tijd weigerde om nog langer deel te nemen aan de door zijn medesoldaten begane misdaden. Hij stond voor al diegenen die weigerden nog langer onderdeel te vormen van een organisatie die niet zozeer oorlog voerde als wel aan een pure vernietigingscampagne bezig was, een actie die zij doorgaans met de dood hebben moeten bekopen. Ze konden de dagenlang voortdurende executies, zoals in het Oekraïense Babi Yar, niet meer met hun geweten in overeenstemming brengen, iets wat tegenwoordig wel moral injury wordt genoemd.

Met die weigering komen we op de crux van dit verhaal en waarom deze tentoonstelling ook heden ten dage van groot belang is. Ongeacht wat ze eraan voorafgaand hadden gedaan, ongeacht wat ze eraan voorafgaand hadden geloofd, op een bepaald moment zeiden zij: 'Tot hier en niet verder. Wat de consequenties ook zijn, ik weiger. Ik zeg nee.' Daar was op die plek en in die tijd wel degelijk een heleboel moed voor nodig en daarvoor verdienen zij ons grootste respect. Het is dan ook met veel genoegen en trots dat ik deze tentoonstelling over dienstweigeraars en deserteurs in Hitlers Derde Rijk voor geopend verklaar.

IBAN NL10INGB0004622084

Bericht vanuit de Diaconie

Diaconale collectes juli en augustus 2025 (wijzigingen voorbehouden)

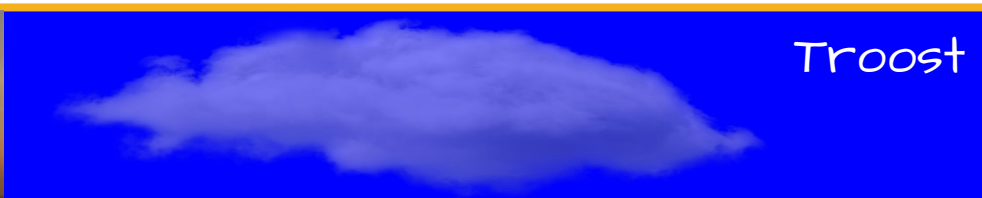
Datum collecte:	Diaconaal doel
6 juli	KIA-Ghana-Stop kinderarbeid in de visserij
13 juli	Stichting Surinamekalender
20 juli	Nederlands Bijbelgenootschap
27 juli	Classicale Commissie Pastorale Zorg verstandelijk gehandicapten
3 augustus	Jeanette Noëlhuis - Amsterdam Z.O.
10 augustus	Sanyu Babies Home – Uganda
17 augustus	Hospice Kuria - Amsterdam
24 augustus	Flame Foundation – Kenia
31 augustus	Oudezijds 100 Amsterdam
7 september	Exodus – ex gedetineerden

Verantwoording Diaconale collectes 2025

Datum collecte:	Diaconaal doel	
4 mei	KIA - Soedan - Noodhulp aan vluchtelingen	142
11 mei	Betondorp Bloeit	73
18 mei	Amnesty International	90
25 mei	Sanyu Babies Home – Uganda	151
1 juni	Flame Foundation – Kenia	147
8 juni	Give & Get project	324
15 juni	Stichting Surinamekalender	66
22 juni	De Regenboogstichting Amsterdam	126
29 juni	Give & Get Project	294

Bedankt

Troost

Iemand zei eens, als ik een verdrietig boek lees. Kijk ik altijd even op de laatste bladzijde. Als daar alles goed komt, lees ik de rest ook met plezier.

Zo doe ik dat ook met de Bijbel. Als ik wat angstig word, sla ik de laatste bladzijde op. Dan weet ik: de Here Jezus komt

Hij die beloofd heeft alles nieuw te maken. Het beste komt nog! Wat een troost.

Als u het moeilijk hebt of bang bent, lees dan maar op de laatste bladzijde van de Bijbel, Het beste komt komt nog! Ook kunnen we in de Bijbel lezen dat het lijden van de tegenwoordige tijd niet te vergelijken is met de heerlijkheid die komen zal.

Maar intussen mag er in deze tijd de zekerheid zijn, dat 'God ons niet geeft een geest van vrees, maar van liefde, van kracht, van bezonnenheid', Zijn Zoon is voor onze zonden gestorven aan het kruis van Golgotha. Hij is begraven, maar na drie dagen ook weer op gestaan.

Wat een God hebben wij! Een God. Die leeft! En Hij heeft beloofd: het beste komt nog! Wat een troost.

Twee keer gered

Een zwemleraar vertelde eens het volgende: Op een nacht kon ik niet slapen. Ik besloot een paar baantjes te gaan zwemmen. Als leraar kon ik ten allen tijde het zwembad binnen komen. Omdat ik het gebouw als mijn broekzak kende deed ik geen licht aan. De maan scheen door het glazen dak naar binnen en terwijl ik op de duikplank stond zag ik op de muur tegenover mij een kruis. Het was een schaduw van mijn lichaam met mijn uitgestrekte armen.

Lange tijd keek ik naar dit kruis. Onwillekeurig moest ik denken aan het kruis van Jezus Christus. Ik herinnerde mij wat ik als kind daarover gehoord had. Hij stierf daar om mij te redden. Hij stierf zodat ik in de hemel zou kunnen komen.

In plaats van in het water te springen, daalde ik de trap van de duikplank weer af en wilde mij van de rand van het zwembad in het water laten zakken.

Maar mijn voeten voelde geen water, ze raakten uiteindelijk de harde bodem van het zwembad...De vorige avond had de badmeester het water weg laten lopen om het bad te reinigen, zonder dit te melden. Een koude rilling liep over mijn rug. Wat als ik wél van de duikplank gedoken was....?

De schaduw van het kruis op de muur had deze nacht mijn leven gered. Ik was God zo dankbaar daarvoor dat ik naast het zwembad op mijn knielen viel. Opeens was het mij duidelijk: God wil mij ook van de eeuwige dood redden.

En daar op mijn knieën bekende ik mijn zonden en gaf mijn leven aan de Here Jezus. Nu ben ik niet alleen voor nù, maar ook voor de Hemel gered.

Rooster kerkdiensten

wijzigingen voorbehouden

zondag 6 juli 2025	Zwanine Siedenburg	Aanvang 10.00 uur
zondag 13 juli 2025	Gerbrand Molenaar	Begin zomervakantie
zondag 20 juli 2025	Gerbrand Molenaar	
zondag 27 juli 2025	Rene Visser	
zondag 3 augustus 2025	Margrietha Reinders	
zondag 10 augustus 2025	Dirk Jan Thijs	
zondag 17 augustus 2025	Rene Visser	
zondag 24 augustus 2025	Gerbrand Molenaar	Einde zomervakantie
zondag 31 augustus 2025	René Visser	
zondag 7 september 2025	Gerbrand Molenaar	 Startzondag
zondag 14 september 2025	Gerbrand Molenaar	 Vredeszondag
zondag 21 september 2025	Gerbrand Molenaar	
zondag 28 september 2025	René Visser	

Vakantie Rene Visser 31 juli - 18 augustus 2025

Vakantie Gerband Molenaar 21 juli - 17 augustus 2025

Een uniek aanbod

Op zoek naar een cursus theologie in de nabije omgeving? Zie uniek aanbod hieronder.

Meer weten? Kees Schakel, docent Theologie Voor Geïnteresseerden (TVG) in Amstelveen.

Email: keesschakel@upcmail.nl

Tel. [06-14548750](tel:06-14548750)

Unieke cursus in de provincie Noord - Holland

De cursus Theologie Voor Geïnteresseerden (TVG) wordt vanaf eind augustus voor de derde keer

aangeboden in Amstelveen na zich eerst ca 35 jaar in Amsterdam te hebben afgespeeld.

Oorspronkelijk gestart binnen de Protestantse Kerk Nederland draait de cursus nu negen jaar

zelfstandig. De cursus kent 12 verschillende vakken en vindt gedurende 8 maanden (eind aug. – eind april) elke dinsdagmorgen van 10.00 – 13.00 uur plaats in de Paaskerk in Amstelveen, Augustinuspark 1.

De cursus duurt drie jaar, maar is ook in delen te volgen. Aan de orde komen vakken als Oude en

Nieuwe Testament, Geloofsleer, Kerkgeschiedenis, Pastoraat, Diaconaat en zes andere vakken

waaronder Jodendom en Wereldgodsdiensten. De cursus wordt gegeven door gekwalificeerde

docenten en predikanten. De cursus staat open voor iedereen die belangstelling heeft voor theologie.

Er zijn geen toelatingsvoorwaarden wat betreft vooropleiding of lidmaatschap van een kerkgenootschap. De relatief lage kosten voor de cursus (€ 350, dat is € 5,50 euro per les van 75

minuten) zijn te danken aan het feit dat de betrokken docenten genoeg nemen met een

bescheiden vergoeding voor hun bijdrage en aan de relatief lage zaalhuur in Amstelveen. Voor meer

informatie kunt u naar www.tvg-amsterdam.nl of naar de TVG-secretaris (e-mail: tvg.amsterdam@outlook.com). Op verzoek krijgt u dan een uitgebreide studiegids toegestuurd.

IBAN NL10INGB0004622084 o.v.v Give&Get

In alle vier de evangeliën lezen we over de wonderbaarlijke vermenigvuldiging van broden en vissen. Jezus weet daar een kleine hoeveelheid brood en vis zo te vermenigvuldigen dat grote mensenmassa's daar van kunnen eten! Zo ontzettend bijzonder! In een kleine, maar niet minder bijzondere variant, maken we dit ook mee in De Bron. Inmiddels is al een paar jaar de **Give&Get-kast** open, waar elke maandag een groep van ongeveer 15 personen producten komt halen. Op wonderbaarlijke wijze blijkt de kast toch elke keer weer gevuld te zijn! U hebt daar een groot aandeel is. Dankzij alle spulletjes die elke keer binnenkomen, kunnen we veel mensen elke week van een klein extraatje voorzien.

Sinds een aantal maanden zamelen we op de zondagen spullen voor de kast in. Elke keer levert dat twee volle kratten op. Ontzettend mooi! Ook dit jaar gaan we daarmee verder. U kunt vast de volgende zondagen in uw agenda noteren:

zondag 6 JULI 2025

20 JULI 2025

27 JULI 2025

10 AUGUSTUS 2025

17 AUGUSTUS 2025

31 AUGUSTUS 2025

Veel dank namens de Diaconie en het Missionaire Team!

Wees de reden dat iemand glimlacht vandaag

Onverwacht bezoek

Tot mijn verbazing belt kunstschilder Corneel aan bij zijn eigen atelier. Direct daarna opent hij de deur. We gaan naar binnen.

‘Hallo! Is het een goede geest of is het de duivel?’ hoor ik opeens een krijgende stem. Onzeker kijk ik Corneel aan. Zwijgend wijst hij naar een felgeel, groen en blauw gekleurde vogel, boven op een grote open kooi. Ernaast staat een schildersezels met het begin van een nieuw schilderij.

Zodra de papegaai ons in het oog krijgt, geeft hij antwoord op zijn vraag van zo even. Hij roept: ‘Wees welkom vrienden. Halleluja!’

Voordien trof ik Corneel in zijn stamcafé. Hij kwam er echter niet zo vaak meer. Sinds zijn vriendin Leanne hem voor een ander in de steek liet, was hij somber en de weg een beetje kwijt. Hij zei: ‘Laten we liever direct naar mijn atelier gaan. Daar staat je een verrassing te wachten.’ Samen wandelden we toen snel naar zijn werkplaats.

Nu zet Corneel koffie. Intussen vertelt hij me dat hij vorige week vergeefs naar het Waterloo plein ging om een pistool te kopen. Achteraf was dat maar gelukkig ook. In plaats van een pistool kon hij voor een zacht prijsje deze papegaai overnemen. De vogel was eigendom van een Surinaamse zeeman die per se van het dier af wilde. Op de vraag ‘Waarom?’ dempte de matroos zijn stem en zei: ‘Het heeft alles met Voodoo rituelen te maken.’ Behalve dat wilde hij er niets over kwijt. De papegaai heet ‘Wodan.’

De dag erna ging hij elders een pistool kopen. Na het schrijven van een afscheidsbrief aan Leanne zette hij het wapen links tegen zijn borst-- bij het hart. Evenals Vincent van Gogh dat destijds deed.

Precies op dat moment ging de bel van zijn atelier. Nu pas bleek Wodan te kunnen praten. ‘Hallo,’ riep de vogel met donderende stem. ‘Is het een goede geest of is het de duivel?’ Net als zo even, toen jij binnenkwam.

Geschrokken laat Corneel het pistool vallen en opent de deur.

Buiten staan twee Jehova Getuigen. Ze willen een gesprek met hem aanknopen.

Bij wijze van uitstel gaat hij er op in. Op een beetje spottende toon vraagt hij: ‘Toe maar, beste mensen. Hoe lang bestaat jullie winkeltje al?’

‘Ons heilig boek, de Bijbel, gaat al bijna twee duizend jaar mee,’ antwoordt de een. Met eerbied in zijn stem zegt de ander: ‘Weet u wel dat het Oude Testament al ruim zeshonderd jaar voor Christus geschreven werd? Na beschadigingen door de hitte van de woestijn, werd de tekst telkens weer overgeschreven. Op perkament.’

Hij werd geheel ontwapend door hun vriendelijkheid, vertelt Corneel met een verlegen lachje. Tot dat moment was hij van mening dat de Eeuwige zich al jaren voor ons mensen schuil hield. Hij vermoedde dat Hij vrijwillig in een soort van Babylonische ballingschap was gegaan -- In een uithoekje van zijn eigen heelal. Uit schaamte over Auschwitz en Hiroshima. Toch leek Hij zo even contact met hem te zoeken. Door middel van deze papegaai. De woorden van Wodan hebben op een rood knopje in het hart van Corneel gedrukt. Door het bezoek van de Jehova Getuigen dringt dit plotseling tot hem door.

Met tranen in de ogen dankt hij zijn onverwachte gasten voor hun komst. 'Ik zou jullie wel kunnen omhelzen,' zegt hij. Zonder het te weten zijn ze engelen die hem voor een ramp hebben behoed. Hij nodigt ze uit om een andere keer nog eens langs te komen.

Weer terug in zijn atelier maakt hij een vreugdedansje. In felle kleuren schildert hij een afbeelding van Wodan. Over de eerste opzet van een portret van Leanne heen.

HeinHeijnen

Fysio

Beter

Bewegen

Vestigingen:

Overtoom 256

Veeteeltstraat 20

Johan jongkindstraat 3

Tel. 020.6184658

Ik laat jullie vrede na; mijn vrede geef Ik jullie, zoals de wereld die niet geven kan. Maak je niet ongerust en verlies de moed niet. — Johannes 14:27

<https://dawo.nl/?p=9229>

BROOD&VISKRING

Op de grenzen en de randen gebeurt het

Wat een ongekend gezellige ochtend was het in juni, met prachtig weer, vaste en nieuwe gasten ...

In de natuur leren we dat de biodiversiteit (natuurlijke rijkdom) het grootst is op de grenzen en randen, bijvoorbeeld een bosrand. Daar gebeurt het. Zo ook in ons (geloofs)leven: op de drempel, bij het tuinhok, zijn de ontmoetingen. Daar ontmoet je elkaar, ontmoet je de buurt, ontmoet je God. En dat is daadwerkelijk zo. Zo zijn bijvoorbeeld diverse voorbijgangers bij De Bron in gesprek gekomen en zijn in de moestuin mee gaan doen.

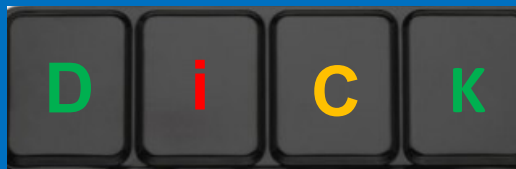
Op 12 juli zijn we er weer. En: er is geen zomerstop. De natuur gaat door, het leven gaat door. Soms wat ongeregeld en zo in een augustus een week eerder: geen 9 maar 2 augustus.

En mogelijk hebben we tijd voor inspirerende boeken. Zoals deze recente (ook te leen): 'samen genieten van genoeg, hoopvol en haalbaar duurzaam leven, in het voetspoor van Martine Vonk' en 'Handboek voor kerkvergroeners, werken in de kerk', een boek uit de wereld van GroeneKerken. En!: in de wandelgangen zijn we door de projectleider van GroeneKerken (Carla-Dik Faber, voormalig Tweede Kamerlid CU) uitgenodigd om ons aan te melden als Groene Kerk. Niet zomaar, maar omdat ze hoorde wat er zoal gebeurt: het plein, de waterbakken de regenwatertoiletten, de moestuin, het zwerfpuil en zo meer ...

12 juli en ook 2 augustus starten we om 10.00 uur, doen een bakkie en sluiten rond de middag af. Weet je welkom!, ook voor alleen een bakkie.

Groet, John, Mirjam, Mari

De Blik van Dick

42

Dit zal het 42e verhaaltje zijn dat ik voor MeerZicht schrijf. Een prachtig aantal om er nu een punt achter te zetten, want anders ga ik maar in herhalingen vallen of ontbreekt het mij aan inspiratie

Waarom bij 42? *The hitchhikers guide to the galaxy* (*Het transgalactisch liftershandboek*) is een trilogie in vijf delen van de hand van Douglas Adams; een boek met een enorm hoge cult-status. Centraal erin staat de allesomvattende vraag naar het leven, het heelal en alles. Na 7,5 miljoen jaar rekenen komt de supercomputer Deep Thought met het antwoord: 42. Dit helpt niet echt en er wordt een nieuwe, nog krachtiger computer gebouwd ter grootte van een planeet. Dat is de aarde. Luttele minuten voor die computer het antwoord geeft wordt de aarde vernietigd in verband met de aanleg van een nieuwe transgalactische rondweg.

Ik kan u deze boeken van harte aanbevelen mocht u geïnteresseerd zijn in alle bizarre gebeurtenissen die ze beschrijven, zoals een bezoek aan het *Restaurant aan het einde van het universum*.

42 dus. In die 42 verhaaltjes heb ik allerhande onderwerpen de revue laten passeren: mijn Gereformeerde achtergrond, mijn Lutherse inborst, mijn Doopsgezinde voorouders, dieren en planten in de Bijbel, huisbezoeken van ouderlingen, een Visigotische kerk in Portugal, belabberde keuzes in de laatste Bijbelvertaling, de geur van Kerstavond, de papklok, kerkstoelen, kerkorgels en zelfs AI.

Soms waren het stukjes over iets wat ik had meegemaakt, over wat ik had gezien, of over zaken die mij in positieve of negatieve zin waren opgevallen. Vaak ook heb ik mijn mening niet onder kerkstoelen of –banken gestoken. Meestal ging dat dan over een gebrek aan engagement in de kerk, een teveel aan exegese, of het zonder enige aandacht voorbij laten gaan van Hervormingsdag. (Ik help onze kerkenraad en predikanten graag aan de datum herinneren: 31 oktober. Het is goed gebruik om dan ook het Lutherlied, Een vaste burcht, te zingen, bij voorkeur in de oude versie. Chris van der Veer speelt daar een prachtige versie van.)

Die ergernis is er nog vaak, zeker over engagement, of liever het gebrek daaraan (zie hierover onder andere mijn verhaaltje Lef in de vorige MeerZicht). Ik ben opgegroeid in kerken die zich er in die tijd niet voor geneerden een stevig geluid te laten horen, die oude woorden vertaalden naar nieuwe tijden. Niet als actiegroep, want daarvoor hebben we bijvoorbeeld Greenpeace en Amnesty, maar als inspiratiebron om op te komen tegen onrecht, onderdrukking, oorlog, discriminatie, ongelijkheid en andere ellende.

De wereld is in sneltreinvaart aan het veranderen: overal opkomst van populisme en extreem rechts, ondermijning van de democratie, onverdraagzaamheid en haat tegenover minderheden, nietsontziende oorlogen, verslappende aandacht voor het klimaat en de schepping. In het journaal steeds eindeloos veel platgebombardeerde huizen, weer duizenden mensen die met enkele schamele bezittingen wegvlugten van hun huizen en haarden, weer velden vol met verdroogde monoculturen zonder een enkel vlindertje, en steeds ook de koppen van walgelijke potentaten.

En wat zegt de protestantse kerk daar allemaal over? Zelfs als ik heel stil ben hoor ik daarvandaan helemaal niks over dit alles, behalve dan berichtgeving over de achterhaalde vrouwenstandpunten binnen de SGP en bij de Christelijk Gereformeerde Broeders. Terwijl de kerk, met een immense achterban, hiertegen stevige geluiden zou moeten laten horen. Neem een voorbeeld aan paus Franciscus en zijn opvolger, aan bisschop Budde en de anderen die ik in mijn vorige stukje heb genoemd.

Bij de eerste stukjes die ik zo'n tien jaar geleden schreef waren De zevende dag en De achtste dag (na te lezen op www.deblikvandick.nl/over-peinzing). Hierin voer ik Onze Lieve Heer op die Zijn schepping komt bekijken en zich hoofdschuddend afvraagt waarom de mens er toch zo'n puinhoop van maakt. Beide stukjes zijn nog even actueel, beide stukjes zouden, indien nu geschreven, wèl veel scherper van toon zijn uitgevallen.

Ter overweging ook nog een bij deze tijdgeest passende tekst die ik Jan Jaap van der Wal pas hoorde aanhalen: 'Als je het beter hebt dan anderen, bouw dan geen hogere muren maar langere tafels'. Een krachtige samenvatting van het Bijbelboek Ruth. Mij dunkt ook zeer geschikt voor een prachtige preek.

Ongetwijfeld zijn er onder u die blij zijn dat ik ermee stop, die mijn stukjes nooit hebben gelezen of zich eraan hebben geërgerd. Maar er zijn vast ook gemeenteleden die het jammer vinden. Regelmatig schoot tenminste iemand mij aan om te vertellen dat hij/zij het helemaal met een stukje eens was, soms kreeg ik een mailberichtje met complimenten of een bericht van iemand die ik blijkbaar aan het denken had gezet. Eén gemeentelid vertelde mij eens dat ze mijn stukje stevast als eerste leest wanneer een nieuwe Meerzicht verschijnt.

De allermooiste reactie was wel deze, kort na het verschijnen van de verhaaltjes over de zevende en achtste dag. Via Ben ontving een briefje dat hem ter hand was gesteld:

Svp ter attentie van de heer Dick Spijker.

Hiermee wil ik heel graag melden dat ik GENIET van de RAKE artikelen van de heer Spijker.

Ze zijn me uit het hart gegrepen, waarvoor DANK!!

Vriendelijke groeten, Lies

Ik heb Lies even gebeld. Nadat we eerst hadden gesproken over de inhoud van een paar verhaaltjes, vertelde zij dat ze terminaal ziek was en spoedig zou overlijden. Toen zweeg de spreker stil. Maar uiteindelijk hebben we ook hierover gesproken.

Kort na dit telefoontje ontving ik bericht dat zij er al niet meer was. Nooit heb ik iemand zo kort gekend, nooit heeft een kennismaking zoveel indruk op me gemaakt. Het briefje heb ik altijd zuinig bewaard.

Steeds heb ik dit voor ogen gehouden als ik een kritische noot kraakte, overigens nooit met de bedoeling iemand te kwetsen: er zijn lezers die, net als Lies, mijn verhaaltjes en mijn blik op de wereld op prijs stellen.

Daarom alleen al was het mij een genoegen om voor Meer Zicht te schrijven! Met veel dank aan mijn lezers en aan Henk en Wim die mijn stukjes jarenlang mooi hebben opgemaakt en mij iedere aflevering weer moesten herinneren aan de komende deadline.

Om met het liftershandboek te eindigen: *'Don't panic! So long, and thanks for all the fish!'*

Dick Spijker

www.deblikvandick.nl

Wees niet te haastig met je woorden en doe God niet overijld met heel je hart geloven. Want God is in de hemel en jij bent op aarde, dus moet je spaarzaam met je woorden zijn. — Prediker 5:1

<https://dawo.nl/?p=9231>

Interkerkelijk Koor Watergraafsmeer

JUBILEUMCONCERT

THANKS BE TO GOD

*Engelse Kerk
Begijnhof-Amsterdam*

Zondagmiddag 12 oktober 2025

Aanvang 15:00 uur

(deuren open vanaf 14:30 uur)

Verleih uns Frieden	-	F. Mendelssohn
Cantique de Jean Racine	-	G. Fauré
Laudate Dominum	-	W.A. Mozart
Ombra Mai Fu	-	G.F. Händel
en diverse werken uit ons vaste repertoire		

m.m.v.
Karina Kantarova, piano
Ireen van Bijnen, sopraan
Jan Steen kwartet

algehele leiding:
Nelly van den Broek

toegang: € 10,00 (incl. consumptie na afloop concert)
kaartverkoop via koorleden, www.ikw-amsterdam.nl
of info@ikw-amsterdam.nl

het
cultuurfonds

Amsterdams
fonds voor de
kunst

Info: bij **Nel Westra** tel. 0622516153 E-mail: westra230@zonnet.nl

GRATIS ZOMERCONCERTEN

ER ZIT MUZIEK IN DE BRON

- **woensdag 23 juli, 13.00 Klassiek**
 - Jeannine Caland (zang & viool) en Peter Kamps (vleugel)
- **woensdag 23 juli 20.00 Klassiek**
 - Dorien Diemer (vleugel) en Paul Valk (orgel)
- **woensdag 30 juli, 13.00 Klassiek**
 - Chris van der Veer (orgel)
- **woensdag 30 juli 20.00 Singer/songwriters**
 - Stavanger, Frank Jonkhoff en Hanneke
- **woensdag 6 augustus 13.00u**
 - nog niet bekend (zie website voor laatste info)
- **woensdag 6 augustus 20.00 Jazz improvisaties**
 - Frank de Bruin (vleugel) en Stijn de Bruin (trompet)
- **woensdag 13 augustus 13.00 Klassiek**
 - met Laura Frenkel (vleugel) en Siem Huysman (cello)
- **woensdag 13 augustus 20.00 Franse chansons**
 - met Dick Feleus (zang) en Anne Leemhuis (accordeon)
- **woensdag 20 augustus 13.00 Klassiek**
 - Hans Rijkmans (vleugel & viool) en Paulien van de Werff (sopraan)
- **woensdag 20 augustus 20.00 Jazz, soul, lounge muziek**
 - Hein van der Kroon en Blueband
- **woensdag 27 augustus 13.00 Klassiek**
 - Abcoude trio: Els Goossens (altviool), Laura Frenkel (vleugel) en Siem Huysman (cello)
- **woensdag 27 augustus 20.00 Verzoeknummers**
 - met Chris van der Veer (orgel)

Toegang gratis (donaties welkom) & Koffie
 en thee na afloop
 Hugo de Vrieslaan 2, Amsterdam, Meer
 info: www.kerkdebron.org

Terug naar de Bron 14: de wrange vreugden der wetenschappelijke tekstkritiek

De Watergraafsmeerse dominee Valentijn Hepp wordt eind 1920 benoemd tot redacteur van De Reformatie. Zijn ster is rijzende en de Watergraafsmeer beseft dat ze deze dominee niet zullen kunnen vasthouden. Hepp is inmiddels bij alle kerkelijke kwesties

betrokken, zoals die met de Amsterdamse dominee Geelkerken (foto links), die in 1920 fel heeft uitgehaald naar het eenzijdig mensbeeld van de eigen synode, en daarmee in de problemen komt. Later zal Geelkerken in verband met zijn opvatting dat de slang in het Paradijs niet werkelijk – fysiek - gesproken had, op de synode van Assen (1926) zelfs geschorst en afgezet worden. Op die manier staat hij aan de basis van de Gereformeerde Kerken in Hersteld Verband, die in 1946 in de Nederlands Hervormde Kerk zouden worden opgenomen en in die zin feitelijk de eerste oecumenische hereniging zijn op welke basis

vandaag de PKN functioneert. Overigens pleit onze eigen dominee Valentijn Hepp in De Reformatie in begin 1921, om het zijn collega Geelkerken niet te moeilijk te maken, met de woorden Men spare zijn krachten voor gewichtiger arbeid, voor ernstiger strijd

Ernstiger strijd volgt al spoedig, wanneer prof. Hugo Visscher (foto rechts), hoogleraar aan de Universiteit van Utrecht, in een brochure ernstige kritiek uit op H.H. Kuyper – de zoon van Abraham Kuyper en hoogleraar Kerkrecht aan de Vrije Universiteit. Visscher hoort zelf bij de Gereformeerde Bond van de Nederlands Hervormde Kerk, zal steeds conservatiever worden en later zelfs nog als adviseur van N.S.B.-voorman Anton Mussert functioneren.

De strijd gaat in eerste instantie om de afzetting van dominee Jan

Bernard Netelenbos. Netelenbos (kleine foto links), Gereformeerd predikant in Middelburg, is nogal ruim van opvatting en heeft een prettige omgang met voorgangers van de Nederlands Hervormde Kerk. Tijdens een bijeenkomst van Nederlands Hervormde predikanten nu, waagt Netelenbos het over een 'Christus-ervaring' te hebben. Dit woord lijkt de plaatselijke kerkenraad in strijd te zijn met de Gereformeerde geloofsbelijdenis en Netelenbos wordt geschorst. Deze schorsing wordt echter in 1919 door hogere kerkorganen ongedaan gemaakt.

In 1920 brengt Netelenbos echter ook nog eens een brochure uit waarin hij de mechanisch door de Heilige Geest geïnspireerde opvatting van de Bijbel ontkent. De bijbelse auteurs zijn weliswaar inhoudelijk geïnspireerd, maar hebben hun eigen vorm gekozen. Dit nu, vindt de synode, gaat te ver, en Netelenbos wordt definitief geschorst.

Hier nu slaat professor Visscher op zijn beurt alarm. Hoe kan de Gereformeerde synode nu op deze gronden Netelenbos ontslaan, terwijl gereformeerd prof. H.H. Kuyper zelf ook de authenticiteit van de letterlijke tekst van de Bijbel betwijfelt. Kuyper heeft namelijk aangegeven zelf niet te geloven dat de 12 laatste verzen van het Evangelie van Marcus authentiek zijn, vanwege interne teksttegenstellingen die anders zouden ontstaan. Dat is nogal pittige kost, want in deze verzen worden diverse nadere details gegeven over het optreden van Jezus na Zijn opstanding. Visscher verwijt Kuyper in feite met dubbele maten te meten.

De reactie van Kuyper is vrij zwak. De tekst van de Nederlandse Geloofsbelijdenis artikel 4 geeft weliswaar aan welke boeken tot de Heilige Schrift behoren, maar niet welke tekstvarianten het betreft. Het staat wetenschappers daarom dus vrij om binnen de genoemde teksten nader onderzoek te doen zonder dat artikel 4 in gevaar komt. Het voorleggen van een vaste canonieke tekst aan het Nederlandse volk, zelfs al is dat de Statenvertaling zelf, is onjuist en Rooms. De Kerk kan niet met gezag vaststellen welke tekstvariant de juiste is.

Onze Watergraafse predikant Hepp tracht Kuyper in de Reformatie bij te vallen. Hij heeft weer een andere redenering. Hepp maakt onderscheid tussen schriftkritiek en tekstonderzoek. Bij schriftkritiek maakt de lezer voor zichzelf uit wat de kern van de tekst is, wat hem het meeste aanspreekt en wat de Geest van de Schrift is. Dit nu, is volledig fout. “ ’t Is dus de mensch, die in hoogen waan over de Schrift als rechter gaat zitten.” Het tekstonderzoek daarentegen is een Goddelijke opdracht. Als dat anders was geweest, dan had God wel een onveranderlijke tekst aangereikt. *“Hier een eerbiedig buigen voor het Woord van God. Maar hier ook een eerbiedig buiten voor het bestel Gods, dat Hij aan de Kerk het tekstonderzoek niet heeft bespaard. God had de handschriften van de bijbelschrijvers zelf kunnen bewaren al de eeuwen door, zoodat wij van letter tot letter konden uitmaken, wat zij oorspronkelijk schreven. Dan – Hij heeft dit niet gewild.”*

Het is niet onlogisch dat nu ook de Rooms Katholieken zich met de kwestie beginnen te bemoeien. Zij baseren zich op een onfeilbaar Kerkgezag, dat in staat is de juiste tekstversie wel degelijk vast te stellen en betreuren in De Tijd het dwalen van hun Protestantse broeders, waaronder Hepp, ten zeerste. Het loopt steeds ernstiger uit de hand bij die Protestanten, die het Kerkgezag hebben losgelaten, hun bijbeltekst meer en meer kwijtraken en uitsluitend nog overgeleverd zijn aan willekeurige individueel beleefde

inspiratie, of de dwaalwegen der wetenschappers. Hepp inmiddels voelt wel aan wat de zwaarte van het vraagstuk is en besteedt in De Reformatie een reeks van maar liefst negen artikelen aan de kwestie. Het laatste sluit hij af in een typisch Heppiaanse verzoenende stijl richting professor Visscher:

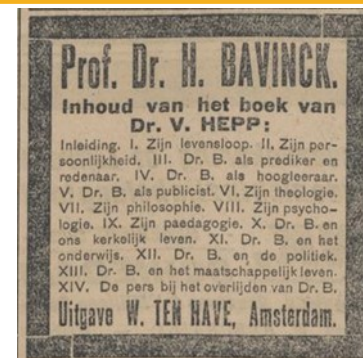
Geachte hoogleeraar!

In het begin van mijn artikelen herinnerde ik eraan, welk een warme, wederzijdsche sympathie er eertijds bestond tusschen u en onze kerken. En met zekeren weemoed in het hart vraag ik u: kan die niet wederkeeren? Onze gemeenschappelijke vijand heeft zich zoo duchtig gewapend. Waarom zouden wij niet eendrachtiger tegen hem optrekken? Waarom zouden wij ons niet liever nauwer aansluiten, in stee van elkander aan te vallen? Bestrijd mij zonder sparen met uw krachtigste argumenten. Maar laat de strijd dan ook uit zijn. Druk onzen mannen weer stevig de broederhand. Opdat moderne en atheïst niet over blijvende broedertwist onder ons zich verblijde. Gij hebt immers met ons dezelfde heilige beginselen gemeen! Welnu, laat ons de kleine verschillen, welke er tusschen ons bestaan, vergeten. Verketteren wij elkander daarom niet. Wij zouden zoo gaarne uw hulp ontvangen in den strijd tegen de ongeloovige wetenschap. Wij zouden zoo gaarne de buitenwereld doen gevoelen, dat wij in Christus, niet in den Christus der phantasie, dezelfde als de levende Christus daarboven, één zijn.

Maar in werkelijkheid is die eenheid er niet. Visscher staat op het standpunt dat de canoniciteit van de volledige Statenvertaling niet ter discussie gesteld moet worden en daarmee lijkt zijn opvatting, die overigens ook gelijkend op die van schrijver dezes is, op die van de Rooms Katholieke kerk, die hij dan op zijn beurt ook als de allergrootste vijand – lees: concurrent - van zijn eigen kerk beschouwt. De Gereformeerden willen echter van Bijbel weer biblia - boeken met een weliswaar canonieke naam - maken die stuk voor stuk inhoudelijk de wetenschappelijke toetssteen dienen te doorstaan. De teerling is geworpen en de wegen lopen nu definitief uiteen, die merkwaardig genoeg professor Visscher uiteindelijk in het gezelschap van Anton Mussert zullen brengen.

Maar terug naar de Watergraafsmeer, waar veelschrijver Hepp ook het Watergraafmeersch Kerkblad vol schrijft, een uitgave die helaas nergens meer compleet te vinden lijkt. (Wie een en ander nog op zolder heeft staan, neme contact op met schrijver dezes). Wanneer Gereformeerd voorman Herman Bavinck in juli 1921 overlijdt, klinken al direct stemmen om de geleerde predikant van de Watergraafsmeer, Valentijn Hepp, te benoemen als zijn opvolger aan de Vrije Universiteit. Hepp heeft zich de afgelopen jaren niet alleen als Gereformeerd dogmaticus laten gelden, maar ook zojuist een boek over Bavinck gepubliceerd. Tevens wordt bekend dat te Grand Rapids in de Verenigde Staten een comité is gevormd, dat pogingen aanwendt om Hepp eind 1922 een

Verenigde Staten te maken, in navolging van de reis die Abraham Kuyper in 1898 maakte en die tot publicatie van zijn beroemde 'Stone Lezingen' leidde. Kortom, Hepp is het helemaal, maar ook K. Dijk, predikant te 's Gravenhage is kandidaat om Bavinck op te volgen. Vlak voordat Hepp definitief tot opvolger van Bavinck gekozen wordt, wordt in de Rehobothkerk aan de Paul

Krugerstraat een bijeenkomst van Pro Rege georganiseerd, een nationale stichting die zich inzet voor Nederlandse militairen. We nemen het verslag van de bijeenkomst onverminderd uit De Amsterdammer van 18 maart 2022 over.

Amsterdammer van 18 maart 2022 over.

“Pro Rege”

De burgerafdeeling van de Nationale Vereen. “Pro Rege” had gisteravond in de “Rehobothkerk” te (voorm.) Watergraafsmere een propaganda-avond belegd, die door een groot aantal belangstellenden werd bijgewoond. Nadat de vergadering met het zingen van Ps. 72:6 en gebed was geopend, sprak Dr. V. Hepp een openingswoord. Op de muren en schuttingen, aldus spr., ziet men tegenwoordig met witte letters geschreven: weg met kerk, kazerne en kroeg. Onder ons zal niemand het opnemen voor de kroeg en ook zou voor het opruimen der kazernes iets te zeggen zijn, indien het mogelijk bleek een leger buiten de kazerne te kweeken. Dit echter is niet de bedoeling van het Communisme, ze wil een totale opruiming van leger en vloot en ten slotte moet, wat eigenlijk hoofddoel is, de kerk weg. Heeft mevr. Roland Holst niet gezegd, dat godsdienst opium was voor de menschheid? Vervolgens sprekende over het kazerneleven, zeide spr., dat voor korten tijd de kazernes duf rieken, omdat de neutraliteit er oppermachtig heerschte en Christus daar werd geweerd. “Pro Rege” nu vraagt reformatie van onze kazernes.

Nadat het Chr. Zangkoor “Jehaleël een lied had gezonden, verkreeg ds. Datema uit Driebergen het woord, die naar aanleiding van het woord van David: “Gij dan, mijn zoon Salomo, kent den God van uwen vader David” in breede trekken de gevaren schilderde voor onze jongelingen, wanneer ze in’t volle leven traden en de heerlijke taak van “Pro Rege” om ze bekend te maken met de eeuwige dingen, met den God der vaderen. Met een ernstig beroep op de aanwezigen om trouw te zijn aan vorstin en vaderland, maar bovenal trouw te zweren aan den Koning der koningen, eindigde spr. zijn rede. Daarna liet “Jehaleël” zich nog eens hooren, waarna Ds. Buenk het slotwoord sprak. Als uitgangspunt van zijn sluitingswoord had spr. gekozen de woorden uit Matt. 5: “Gij zijt het zout der aarde”. Spr. zeide dat door alle eeuwen heen de ware geloovigen dit altijd geweest waren. Ook in de kazerne hebben wij den jongen mannen toe te roepen: wees dan het zout. Zout weert het bederf, maar verwekt tevens dorst. Wij moeten anderen tot jaloerschheid

Spr. hoopte, dat "Pro Rege" het middel mocht zijn om bij velen dorst te verwekken naar God.

We gaan nu verder voorbij aan alle overige uitingen van de dominee van Watergraafsmeer in de landelijke pers. We zouden werkelijk nog tientallen artikelen aan Terug naar de Bron aan Hepp kunnen wijden, maar doen dat niet en snellen nu schrijvenderwijs aan op zijn onvermijdelijk vertrek uit de Watergraafsmeer, die inmiddels sinds eind 1921 niet langer Watergraafsmeer heet, maar als gemeente is opgeheven en geannexeerd door haar veel grotere buurman Amsterdam, die al lange tijd een begerig oog op haar groene dreven had laten vallen met als intentie het volledig volbouwen van de polder; een onderneming die inmiddels vrij ver gevorderd is.

Eind juni 1922 is het dan zo ver. De eerste berichten komen via diverse media binnen.

Valentijn Hepp is benoemd als hoogleraar in de Theologische Faculteit van de Vrije

Universiteit voor de dogmatiek en aanverwante vakken. Concurrent Klaas Dijk (foto links) had het nakijken en werd pas in 1937 benoemd tot hoogleraar in de ambtelijke vakken op de gereformeerde Theologische Hogeschool te Kampen.

Op donderdag 21 september 2021 wordt een huldiging van Hepp in de Rehobothkerk georganiseerd. De Standaard schrijft hierover.

Huldiging Dr. V. Hepp

In het kerkgebouw der Geref. Kerk te Watergraafsmeer was Donderdag een groot aantal belangstellenden bijeen gekomen om den scheidenden leeraar, Dr. V. Hepp, tot hoogleeraar aan de V.U. benoemd, een huldeblijk aan te bieden, Nadat Dr. Hepp en familie door de commissie waren binnengeleid en de bijeenkomst op de gebruikelijke wijze geopend was, nam de heer A. Verduyn, als voorzitter van de huldigings-commissie, het woord. De spreker deelde mede, dat voor weinige weken een commissie gevormd was om Dr. Hepp een huldeblijk aan te bieden. Allereerst werd medewerking ondervonden. Bij het afscheid blijkt een band te bestaan die den scheidenden leeraar zeer zeker ook zal treffen. De leden van de Geref. Kerk verstaan de kunst van geven. Ook de jonge Gereformeerden hebben in dezen krachtig medegewerkt. Spr. hoopt. Dat het geschenk een blijvende herinnering moge zijn voor Dr. Hepp aan deze plaats. Menige duistere plaats in de Schrift is door Dr. Hepp in het rechte licht gesteld; Dr. Hepp duldt geen afwijkingen, hij gaat recht op zijn doel af. Dat zijn benoeming tot Hoogleeraar zegen brenge voor de gehele kerk. Dat het tastbare bewijs van liefde Dr. Hepp moge bezielen met nieuwe kracht voort te gaan.

Daarna werd het geschenk, bestaande uit een amueblement en een lamp, aangeboden. Dr. Hepp dankte diep geroerd voor het schoone geschenk. Het gevoel wordt hem te machtig. Steeds heeft hij moeten strijden tegen de overweldiging van het gevoel. Als prediker heeft hij steeds gebeden om nuchter te zijn doch nu hij de uiting van de gemeente ziet moet hij uitroepen: “Heere, ik ben geringer dan uw weldadigheid”. Als prediker is hij gebleven beneden het ideaal, doch de blijken van liefde brengen hem tot dank.

De scheiding van de gemeente was niet door hem gezocht. Een prediker staat aan veel critiek bloot, doch daarom wordt ook de waardering des te hoger geschat. Een avond als deze kan niet uit de herinnering worden weggewischt. Er zijn er hier aanwezig voor wien spreker tot zegen heeft mogen zijn door bekeering en opbouw. Dr. Hepp las daarna voor een gedeelte uit Filippensen “Niet dat ik de gave zoek, maar ik zoek de vrucht”. Spr. hoopt de gave te bezitten als een verblijdend geschenk, doch het meest verblijdt het hem dat deze gave werd aangeboden als een vrucht van de liefde der gemeente. Het offer, hem gebracht, legt hij voor 's Heeren aangezicht. Drie gemeenten heeft Dr. Hepp gediend en overal heeft hij genegenheid ondervonden. Ook de jongere generatie geeft moed, dat de beginselen instand zullen worden gehouden. De scheidende predikant heeft de gemeente van ganscher harte willen dienen en bidt haar toe, dat de Heere met haar zij. De heer Verduyn sloot na deze toespraak het officiële gedeelte, waarna nog gezongen werd Ps. 72:11.

Op zondag 24 september 1922 houdt Hepp zijn afscheidsrede in een overvolle kerk in de Watergraafsmeer. De preek wordt separaat uitgegeven. Helaas wisten wij hem niet meer terug te vinden. Op vrijdag 27 oktober 1922 houdt Hepp zijn inaugurale rede aan de Vrije Universiteit. En gereformeerd Watergraafsmeer is weer op zoek naar een predikant.

wordt vervolgd

Rogier Schravendeel

Ik sla mijn ogen op naar Hem
vanwaar wij komen en waarheen wij gaan
maar kan niet kijken in zijn ogen
zonder mijn ogen neer te slaan

Gelukkig, staat tussen die Grote God
en zijn ontzaglijk licht zijn zoon die met een menselijk
gezicht mij aankijkt, ook al zijn mijn ogen dicht

Mijn wens is maar klein ik hoop dat je snel weer de oude mag zijn

**Kees Zwart, John Claassen, Elly Bakker, Rick Eggink,
Michael Mambote**

En die niet bij naam genoemd willen worden

Wij denken aan jou,
de woorden soms zacht.
Wij zullen gaan bidden,
het waren de woorden,
van mensen van wie ik
het nooit had verwacht.

Dat zij zouden bidden
voor andere mensen,
Gods aangezicht zoeken,
voor mensen in nood.
Maar door hun gebed
en simpele woorden,
voel ik weer genade
en liefde zo groot.

Ook kan ik weer bidden,
weer bidden voor velen,
die zitten in zorgen,
verdrukking en pijn,
want ik weet dat Jezus
hen liefde wil geven.
Dat Hij in het duister
hun helper wil zijn

Van: Allie Holman